

ימים שאין בהם תחנון ותענית

משנה תענית טו, ב

אין גוזרין תענית על הצבור בראשי חדשים בחנוכה ובפורים.

פסקי הסדור – הל' שחרית

אין אומרים אל ארץ אפים לא בראש חודש ולא בחנוכה ופורים קטן וגדול ב' ימים ולא בערב פסח וט' באב.

מנהג ספרד שבכל יום שאין בו תחנון ונפילת אפים אין אומרים למנצח יענך ולא תפלה לדוד ... מראש חודש סיון עד י"ב בו ועד בכלל ... ואין צריך לומר ט' באב ופורים קטן שהוא י"ד וט"ו באדר ראשון ופורים גדול וחנוכה וראש חודש.

דברי נחמי' סי' קלא (השלמה לשוע"ר)

וכל זה בלמנצח יענך, דס"ל שכל הימים שאין אומרים תחנון אינם ימי צרה, אבל באל ארץ אפים אין מוסיפים על מנהג מדינתנו שנתבאר.

שוע"ר סי' רפח

ג אבל מותר להתענות תענית חלום בשבת כשחלם בו ביום ... ומכל מקום אף שקורעים גזר דינו חוזרים ונפרעים ממנו על שביטל עיקר עונג שבת ומה תקנתו יתענה עוד תענית בחול שיתכפר לו ... אם היה ביום ראשון חנוכה או פורים או ערב יום הכיפורים או ראש חודש או חולו של מועד, וכל שכן יו"ט אפילו יו"ט ב' של גליות שלא יתענה עד אח"כ. אבל אם למחר הוא יום שאיסור התענית בו אינו אלא מנהג כגון בחדש ניסן אפילו בערב פסח או אסרו חג יתענה ... המתענה תענית חלום בראש חודש חנוכה ופורים ויו"ט אפילו יו"ט ב' של גליות וחולו של מועד צריך להתענות אח"כ תענית על תעניתו כמו בשבת.

שוע"ר סי' תכט

יז כל העושה איסור (פירוש אגודה) לחג באכילה ושתייה דהיינו שמרבה קצת באכילה ושתייה ביום שלאחר החג ועושהו טפל לחג מעלה עליו הכתוב כאלו בנה מזבח והקריב עליו קרבן שנאמר אסרו חג בעבותים (ופי' בהמות עבות ושמינות) עד קרנות המזבח, לפיכך נוהגין במדינות אלו להרבות קצת באכילה ושתייה ביום שלאחר החג בכל שלש רגלים, ואין מתענין אפילו חתן וכלה ביום חופתם ולא תענית יום שמת בו אביו ואמו כמ"ש בסי' תקס"ח ותקע"ג, ואיסור זה אינו אלא מנהג, אבל מעיקר הדין אין איסור כלל להתענות בו אלא שהמונע הרי זה משובח כמו שנתבאר.

יח במה דברים אמורים ביום שלאחר הפסח ושלאחר הסוכות, אבל ביום שלאחר חג השבועות מן הדין אסור להתענות בו.

שוע"ר סי' תצד

כ ונוהגין במדינות אלו שלא להתענות ושלא לומר תחנון מר"ח עד ח' בו ועד בכלל.

שו"ע סי' תקנט

ד אין אומרים תחנון בת"ב ואין נופלין על פניהם, משום דמקרי מועד. הג"ה ... ואין אומרים אל ארץ אפים.

רמ"א סי' תקעג

מי שיש לו נישואין בחנוכה אין לו להתענות, אבל אם יש לו נישואין בניסן מתענה בחום חופתו.

מ"א שם

א בניסן מתענה. דאינו אלא מנהג (ב"ח), ונ"ל דה"ה ל"ג בעומר ומר"ח סיון עד שבועות, ובימים שבין יוה"כ לסוכות, אבל באסרו חג וט"ו באב ובט"ו בשבט אינו מתענה, כיון שמוזכר בגמרא.

שיחת ו' תשרי תשל"ה

שרייבט דער אלטער רבי אז מנהג ספרדים (מ"ס) אז בשעת מ'זאגט ניט קיין תחנון זאגט מען ניט קיין אא"א און מ'זאגט ניט קיין למנצח, מצד דערויף וואס מ'זאגט ניט קיין תחנון ... זאגט מען ניט קיין "אא"א" ... לויט די הנהגה פון סידור ... ניט נאר תחנון נאר למנצח און אא"א אויך ניט".